

78223634-5	30/07/2021	ישראל היום!	השבוע	עמוד 9	1	23.9x32.74
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

ימין מחפש משמעות: מה המטרה של המחנה הלאומי?
רון שובל, עמ' 09

ימין מחפש משמעות

להסביר לציבור מה לא לעשות זה קל, אבל הגיע הזמן לנסח בבירור מה כן לעשות • למחנה הימין נדרשים חזון ודרך על הבסיס האידיאולוגי של הרצל ושל ז'בוטינסקי, תוך התאמות הנדרשות לדורנו

עקרונות היסוד מדגישים את המסורת ואת הזהות הלאומית. אזכרה לז'בוטינסקי

האוטובוסים המתפוצצים של הסכם אוסלו והכישלון הטוטאלי של ההתנתקות סימנו לציבור את הקריסה המדינית המוחלטת של אידיאולוגיית השמאל. אין הסכם שלום, ואין שלום בלי הסכם. גם מבחינה כלכלית הרעיון המסדר של השמאל במאה ה-20 נכשל כישלון מהדהד. אולם לאחר 12 שנות שלטון נתניהו, בגלל פיצולי הימין, השמאל זוכה לערנה. שוב הוא יושב סביב שולחן הממשלה. הפיצול הפוליטי בימין אינו מקרי. אין מוקד אידיאולוגי ברור. הימין שהצליח במשך שנים ארוכות להסביר לציבור הישראלי היטב מה לא לעשות, לא מצא ניסוח ברור לשאלה מה כן לעשות. הימין נמצא במבוכה עמוקה, מבוכה כזו שמשקפת כמוזן בפוליטיקה, אבל קודם כל זו מבוכה רעיונית. הנזק של היעדר משנה אידיאולוגית משפיע גם על מנהיגים שגדלו בימין, אבל נכנעים לכוחות התרבותיים הפרוגרסיביים שעוברים שוב ושוב בקלות מפתיעה מחנה.

ברור לימנים מה הם לא. אבל הם לא יודעים לנסח בבהירות מה הם כן. יש כמה ניסיונות בולטים בשיח לארגן מחדש את הוויכוח בין ימנים לבין שמאלנים. טיעון מרכזי של אבישי בן-חיים מבקש לארגן את המרחב הפוליטי דרך המושגים "ישראל הראשונה" ו"ישראל השנייה" – האשכנזים, והמזרחים. במילים אחרות – לארגן את הפוליטיקה על בסיס עדתי, אבל הוא מבלבל בין מתאם לבין סיבתיות.

עדה אינה מבטאת קשר הכרחי לעמדה האידיאולוגית. את התשובה הטובה ביותר לטיעון מן הסוג הזה העניק מנחם בגין, שבתגובה לנאום הצ'חצ'חים עמד בכיכר מלכי ישראל וציטט את דודו טופז: "הצ'חצ'חים הם במצורת זאב, הם בקושי ש"ן גימ"לים... עכשיו אני אספר לדודו טופז למי הוא התכוון: בני עדות המזרח שלנו היו לוחמים, גיבורים...", בגין החל לתאר את עולי הגרדום ואז זעק מרם ליבו: "אשכנזי-עיראקי: יהודים, אחים, לוחמים!"

כן ביבי, לא ביבי

ניסיון שני לארגן את הפוליטיקה הוא דרך דמותו של בנימין נתניהו. זהו זיהוי די פשוט. במשך שנים מי שתמך בהמשך שלטון נתניהו היה לימני, ומי שהתנגד הוצב בצד השני. ימניות ושמאליות בהקשר זה מתכנסות לרדוקציה פוליטית לאינטרסים של נתניהו. כך יוצא שהימין הוא נתניהו, ונתניהו הוא הימין. אף שזו פריזמה צרה מאוד, בחינת ההשקפה שלה על המושג "ימניות" היא מאוד דומיננטית וקולנית בחברה הישראלית.

ימנים ושמאלנים כאחד רואים בנתניהו סימבול. אלו לכל מה שרע, אלו לכל מה שטוב. ההסבר של ימנים לתמיכה חסרת ביקורתיות בנתניהו, כפול: ראשית הוא חתום על שורה של הישגים מרשימים, מנהיג בקנה מידה היסטורי. שנית, נתניהו נתפס כסמל. האליטה השמאלנית רודפת אותו, ולכן יש להגן עליו, ללא קשר לעמדות, למעשים ולפעולות שלו.

ימנים אלו מחפשים אשמים לכישלוננו הפוליטי של נתניהו. הם מוצאים אשמים (בצדק) במערכת המשפט, שאותה נתניהו עצמו, אגב, סירב לתקן, בתקשורת שרדפה את נתניהו שנים, ושגם אותה סירב לתקן, אבל גם בכל מי שהוא ימני ולא נשבע אמונים לנתניהו. כך אנשי ימין שמסרבים לארגן את עולמם האידיאולוגי סביב האינטרסים של נתניהו – מכונים טהרנים או לחלופין בורגנים. מסע הטיהור הגדול הוא מביך, כמעט כמו שהוא לא יעיל למטרות של נתניהו עצמו.

ניסיון שלישי מרכזי לארגן את הימין והשמאל, הוא דרך

צילום: אורן בן חקון

וריאליסטית בכל הנוגע לביטחון לאומי, ובריוק מתוך אותה תפיסה הוא מעלה על נס את רעיון האחריות האישית, דבר הגוזר כלכלה חופשית, וממשל מוגבל המעצים את הפרט והקהילה, ובכך מקדם שמירה על חירות הביטוי והקניין הפרטי. המדינה, מתוך השקפה זו, אחראית לשורה מצומצמת של נוראים: ריבונות, לרבות על הפעלת הכוח, קידום טובין ציבוריים שאינם באפשרות כוחות השוק, שמירה על תחרות הוגנת וטיפוח תרבות לאומית. חזרה לנקודת המוצא האידיאולוגית צריכה להיות אכן הכוח העניינית לשאלה מיהו ימני, והיא גם זו שצריכה להדריך את הימין בפיתוח חזון לאומי ומדיניות פוליטית. על הימין להציב תוכנית למימוש הריבונות ברחבי הארץ. עלינו לממש את הריבונות מול המסתננים, מול העבריינות בירושלים, בנגב, בגליל וביו"ש, ומול מדינות זרות שחותרות באופן עקבי תחת מדיניות המדינה. שנית, על הימין להציב מטרה ברורה של הגנה על חיי אזרחינו הנמצאים שנים תחת איום מחבלים על ידי הפלת שלטון חמאס.

שלישית, על הימין להציב מטרות ברורות להחזרת האיזון בין הרשויות, תוך צמצום כוחה של הרשות השופטת והגדרת כוחה של הרשות המחוקקת. העם הוא הריבון. רביעית – הימין צריך לפעול למען שוק חופשי במובנים פשוטים: גמישות ניהולית במשרדי הממשלה, העלאת גיל הפנסיה, הרחבת רעיון הבחירה הציבורית מקופות החולים גם למערכת החינוך, הפרטת שירותים ממשלתיים מסורבלים, התערבות מינימלית בשוק, ומיסוי נמוך תוך השארת החירות לפרט לבחור מה יעשה עם הכסף שלו. לבסוף, הימין מבקש לנצח במלחמת הרעיונות לא על ידי השתקה כוחנית של הצד השני, אלא תוך שמירה על חופש הביטוי. לימין יש רוב מובהק. עכשיו עלינו לנסח את האינטואיציות, להציב מטרות, ולהוביל את עם ישראל לביטחון ולשגשוג. ●

הסוציולוגיה. באופן מעורר השראה, גדי טאוב הצליח לשרטט את הקשר שבין האידיאולוגיה שבה האדם אוהו, לבין ההקשר החברתי שלו. ה"ניידים" איבדו את החיבור למקום, למסורת, לדת, לזהות הלאומית, לשפה ולתרבות המקומית. הם החלו להאמין בדת הפרוגרסיבית, יש להם סט אמונות מוצק המזוהה בין החלש לצודק, הם מדברים עברית מתובלת במילים באנגלית, הם עורגים יותר לנוי יורק מאשר לירושלים. במילים אחרות, זו הסריצולוגיה של השמאל.

מאידך הימנים הם ה"ניידים". אלו שקשורים למרחב, לשפה ולתרבות המקומית. אין להם אפשרות ורצון לקחת את הלפטופ ולעבור לצד השני של העולם. הם נטועים במרחב וממנו שואבים את זהותם. את הוויכוח הפוליטי ממסגר טאוב סביב המתח שבין הרעיונות הליברליים והרמוקרטיים. ה"ניידים" מקדמים "ליברליזם אנטי-דמוקרטי", המבקש לחתור תחת הלאומיות בשביל להפקיע את הכוח הפוליטי מהאזרחים, ולהעבירו למיעוט ה"נאור". לכן הם מערערים על הזהות הלאומית, מעצימים ביורוקרטים שאינם נבחרים ומעדיפים את הרשות השופטת. הגדרת הבעיה של טאוב מעולה. אבל החזון החלופי שהוא מציע מבקש למעשה להחליף את המפא"יניקיות השמאלנית בימנית. וזה לא ימין.

העם הוא הריבון

הימין ימצא משמעות, חזון ודרך אם הוא יחזור לבסיס האידיאולוגי שלו כפי שנוסח ע"י גדולי הפילוסופים השמרנים, ובהקשר הציוני על ידי הרצל, ז'בוטינסקי ואלדרה, זאת תוך ההתאמת הנדרשות לדורנו. עקרונות היסוד האידיאולוגיים של הימין מדגישים את חשיבות המסורת והזהות הלאומית, לכן הימין תומך בהתיישבות. מתוך הכרה בטבע האדם, הימין מציע עמדה נחושה

אבישי בן-חיים מבקש לארגן את המרחב הפוליטי דרך "ישראל הראשונה והשנייה" - האשכנזים והמזרחים - כלומר לארגן את הפוליטיקה על בסיס עדתי, אבל הוא מבלבל בין מתאם לבין סיבתיות